

**MKR-SAK 14/03    VIDERE ENGASJEMENT PÅ SRI LANKA****Saksbehandler:**    **Vebjørn Horsfjord og Stig Utnem****Dokumenter:**        •    Rapport fra reise til Sri Lanka 22.-29. november 2002 v/Stig Utnem

Mellomkirkelig råd har over de siste to år vært involvert i arbeid for å tilrettelegge for dialog mellom trossamfunn og religiøse ledere som står på hver sin side i konflikten i landet. Kirkerådet i Sri Lanka, National Council of Churches in Sri Lanka (NCCSL), har vært en viktig partner i arbeidet. NCCSLs president biskop Kumara og generalsekretær Ebenezer Joseph besøker Norge de første dagene i mars. Tirsdag formiddag vil de sammen med Stig Utnem gi en muntlig orientering om arbeidet.

**Forslag til vedtak:***Mellomkirkelig råd tar orienteringen til etterretning*



## Rapport til Mellomkirkelig råd fra reise til Sri Lanka 22.-29. november 2002

### Fra Stig Utne

---

#### 1. Bakgrunn

I perioden 22.-29. november gjennomførte jeg et 4. besøk til Sri Lanka etter at kontakten mellom National Conference of Churches in Sri Lanka (NCCSL) og Mellomkirkelig råd om fredsprosessen i landet ble etablert med bistand av Kirkenes Verdensråd august 2000.

Det viktigste formålet med denne turen var å møte den nye NCCSL president biskop Kumaro (Anglican) for å drøfte hvordan det "accompagnement" som Den norske kirke representerer kan videreutvikles samt å bli oppdatert på hvordan kirkene og buddhistiske munkeser på den raske utviklingen i fredsprosessen siden mitt forrige besøk i juni.

Besøket denne gang ga dessuten en anledning til å besøke kirkene øst i landet (Batticalao-området) hvor det er spenninger mellom tamiler og muslimer og områdene i det singalesisk-dominerte sør. Jeg deltok også på et halvdags briefingseminar om Oslo Peace Support Meeting 25. november og den da forestående 3. forhandlingsrunde i Oslo 2.-5. desember, hvor to medlemmer av regjeringens forhandlingsdelegasjon (G. Peiris og M. Morogoda) møtte en utvalgt gruppe representanter for det sivile samfunn.

#### 2. Samarbeid mellom NCCSL og Den norske kirke

Under Sentralkomiteemøtet i Kirkenes Verdensråd i september uttrykte KV sin støtte og anerkjennelse til det samarbeidet som er innledet mellom NCCSL og Den norske kirke om fredsprosessen i landet. Man ser på dette samarbeidet - som NCCSL og MKR har valgt å kalle "accompagnement" til egen refleksjon, planlegging og iverksetting av engasjement til støtte for den konkrete fredsprosess som er i gang" - som spesielt. Dette skyldes selvsagt at det er Den norske kirke som den største og viktigste kirken i det land som fasiliterer fredsprosessen (Norge) det her dreier seg om. Andre lands kirker og kirkelige organisasjoner er selvsagt også inne som støttespillere til NCCSL, men da på andre områder.

På denne bakgrunn er et ønske fra deres side at det etablerte samarbeidet tas et skritt videre ved at flere personer involveres på vår side. Så langt har dette vært håndtert av meg som MKRs generalsekretær i forståelse med MKR/AU og med støtte fra en uformell "norsk økumenisk støttegruppe for fredsprosessen på Sri Lanka" med Caritas og Buddhistforbundet som deltakere i tillegg til MKR.. NCCSL foreslo nå at rådets president kommer til Norge på et 2 dagers besøk i februar i forbindelse med et utenlandsreise. Og at dette besøket eventuelt følges opp fra vår side med at en av våre biskoper besøker Sri Lanka senere våren 2003.

Parallelt med dette bør det drøftes med NKR, KN og KUI hvordan disse kan bidra til et bredere engasjement og forbønn for fredsprosessen og for det enorme behovet for gjenoppbygging og forsoning i Sri Lanka.

### 3. Flerreligiøst samarbeid på Sri Lanka(Congress of Religions)

Dette er ett av de felt som har vært i fokus helt fra starten på samarbeidet mellom NCCSL og MKR og som har vært forsøkt styrket med ulike tiltak hvor vi har bidratt. Det er nå svært tydelig at den struktur som NCCSL kordinerer og som vi arbeider med ,er den viktigste nasjonale flerreligiøse struktur i landet. I Congress of Religion deltar ledere fra alle de fire religionene i landet (buddhisme, hinduisme, islam og kristendom). Dette er et løst nettverk som løpende drøfter og adresserer nasjonale og regionale spørsmål som gjelder fredsprosessen, holder møter med partene i konflikten og utgir statement ved viktige anledninger i nasjonens liv. De ønsker ikke å være operatører av flerreligiøse prosjekter i lokalsamfunnet.

Det er foreslått at Congress of Religions gjør en "exposure visit" til et annet land, og vi er bedt om å bistå med tilretteleggingen av dette.

### 4. Fredsprosessen og religionene på Sri Lanka

Det var interessant å få bekreftet i samtaler med buddhistiske ledere at det har skjedd en markant holdningsendring innenfor det buddhistiske presteskapets syn på den pågående fredsprosessen. I dag sier man at den brede strøm av munkes støtter opp om regjeringens forhandlingsopplegg. De ekstreme buddhistiske munkene som en kan se på TV (merk allianser mellom dem, enkelte singalesiske grupper/partier og enkelte media) er der fremdeles.

Gjennom besøket i sør og øst fikk jeg et klart bilde at det er en økende uro forbundet ved en del av det en ser og hører fra muslimsk hold. Det er økende spenninger enkelte steder mellom tamiler og muslimer og vi besøkte noen av disse. Det er imidlertid oppmuntrende å se hvor aktive NCCSL og kirkene på lokalplanet er i lokale Peace-komiteer og i flerreligiøse tiltak for konfliktforebygging og inngripen i konflikter som er brutt ut.

Fredsprosessen står trolig overfor en ny utfordring når muslimene kommer ut og krever utstrakt selvbestemmelse innenfor den nye tamilske republikk (eller hva den kommer til å hete i nord og øst.

På kirkelig side er det samarbeidet mellom NCCSL og SEDEC (Den katolske biskopskonferansen) om fredsprosessen som vi og Caritas Norge har vært med å dytte på opprettelsen av (Joint Task Group), stoppet litt opp.Dette må lirkes videre slik at arbeidet med å danne en bred økumenisk plattform for kirkenes engasjement på Sri Lanka kan fortsette.

### 5. Samarbeidet med Kirkens Nødhjelp

Jeg startet tidlig med å utfordre KN til å ta kontakt med NCCSL for å innlede samtaler om det er noe KN kunne bidra med. Dette har gledelig nok nå skjedd både ved at KN representant i India og representanter fra KN/Oslo har vært på besøk. En prosess er startet hvor KN trolig vil bidra med kapasitetsbygging sentralt i NCCSL og direkte til noen av NCCSL medlemmer ved å bruke regionale ressurser. NCCSL generalsekretær uttrykte tilfredshet med de foreløpige samtalene med KN.

Jeg vil anbefaler at KN sammen med NCCSL ser på mulighetene for å bidra til gjenoppbygging og utvikling i de singalesiske områdene i sør. At også disse områdene - som ikke har vært direkte berørt av krigen - ser at de har utviklingsgevinst ved fredsprosessen, vurderes som svært viktig. Eventuelt bør KN også se på noe i områder i øst hvor NCCSL planlegger program med inter-faith komponenter.

## BESØK SRI LANKA 28. MAI - 5. JUNI 2002

Rapport til Mellomkirkelig råd for Den norske kirke fra  
Generalsekretær Stig Utnem

### 1. Sri Lanka og den økumeniske bevegelse

Det er naturlig - tatt i betraktning begivenhetenes gang nå - kort å minne om at Sri Lanka og konflikten i landet har vært på den økumeniske bevegelses agenda siden 70-tallet. Framtredende kirkefolk fra Sri Lanka innehadde sentrale posisjoner i Kirkenes Verdensråd (KV), og kirkenes erfaringer med teologisk kontekstualisering, spiritualitet i en inter-religiøs sammenheng og religionsdialog var til inspirasjon for mange kirker.

Ettersom den etniske konflikten i landet kom mer i sentrum, tok KV - liksom andre organisasjoner som var opptatt av menneskerettigheter - tidlig et klart standpunkt for tamilenes sak og sto fram og talte for deres rettigheter som etnisk minoritet.

Da geriljakrigen startet opp, var det en klar tendens fra KVs side til å se på denne i samme perspektiv som tilsvarende geriljakriger i andre land; dvs som en berettiget frigjøringskamp. Man gikk ikke inn som part i konflikten, men forsvarte det tamilske folkets rett til å forsvare og frigjøre seg. Det har aldri vært noen nær kontakt til LTTE fra KVs side.

Forholdet til de lokale kirkene på Sri Lanka gjennom National Council of Churches in Sri Lanka (NCCSL) var hele tiden farget av det faktum at kirkene har medlemmer både fra den singalesiske og tamilske del av befolkningen og har menigheter i alle deler av landet, også i de sterke singalesisk-dominerte områdene i sør. Dette krevde en betydelig balansegang fra Kirkerådets side og i tillegg også fra KVs side. Å holde kontakt var imidlertid alltid sett på som en viktig oppgave.

KVs generalforsamling satt sammen i Vancouver i Canada da det blodige opprøret i 1983 brøt ut. Flere av delegatene fra Sri Lanka reiste straks hjem og møtets håndtering av saken fikk betydning for Den norske kirkes holdning i tiden som fulgte, da blant annet tamilske asylsøkere begynte å melde seg i Norge med ønske om beskyttelse. Dermed startet en periode preget av sterkt engasjement fra Den norske kirkes side for tamilenes sak og for deres rettigheter, ikke bare til å få beskyttelse fra forfølgelse og krig, men også deres rettigheter som etnisk minoritet på Sri Lanka.

### 2. Fredsprosessen og Mellomkirkelig råd

KV søkte ved flere anledninger - på ulike måter - å bidra til at det kom et nøytralt land på banen som mekler mellom partene. Ved en anledning ba jeg i 1995 om et møte med statssekretær Jan Egeland i Utenriksdepartementet på vegne av en representant fra KV. Den gang strandet initiativet på at KV ikke kunne godtgjøre på en troverdig måte at begge partenes øverste ledere ønsket Norge inn i en slik rolle.

Det initiativ som kom til MKR i juni 2000, hadde en annen innfallsvinkel. Da det ble kjent at norske tjenestemenn i Utenriksdepartementet var involvert på oppdrag av begge parter var det NCCSL selv som gjennom KV henvendte seg til Den norske kirke. I henvendelsen ble vi

utfordret til å gå inn i et partnerskap med dem for rettferd og fred på Sri Lanka. Formålet skulle være å styrke det kirkelige engasjementet for en rettferdig fred i Sri Lanka og være en "medvandrer"/Accompanier i deres arbeid med å finne ut av hva som skulle være deres egen rolle i prosessen.

Mellomkirkelig råd har stilt seg positiv til henvendelsen og bedt sin generalsekretær følge den opp slik at det kan lages et konkret samarbeidsprogram mellom Den norske kirke og NCCSL. I oppfølgingsarbeidet har MKR lagt vekt på at rapporter og diskusjoner skjer innenfor rammen av Den felleskirkelige plattformen for fred og forsoning slik at det blir et økumenisk eierskap til initiativet blant et bredt spekter av kirker i Norge, men slik at det er Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd som er operativ.

En uformell ressursgruppe er etablert i rammen av Fredsplattformen. Her deltar foruten jeg og KISP-konsulenten i MKR, Caritas Norge, KFUK-KFUM/Delta og Buddhistforbundet i Norge. Caritas Norge har et langvarig fredsprogram på Sri Lanka og deres link til de katolske biskopene er svært verdifull. Buddhistforbundet er brakt inn for å gi initiativet en fler-religiøs basis noe som er svært avgjørende inn mot viktige grupper på Sri Lanka ettersom buddhist munkes er viktige partnere for oss. Dette skjer primært gjennom nettverket Congress of Religions som NCCSL koordinerer.

Initiativet har så langt avstedkommet en viktig NCCSL Workshop om kapasitetsbygging i kirkene for fred og forsoning med deltakelse fra Norge og India. Videre er en internasjonal konferanse om "Buddhism, Conflict and Peace in Sri Lanka" på trappene i England siste uke av juni i år med blant annet viktige deltakere fra det buddhistiske presteskaper i Sri Lanka.

### **3. Besøkets formål og mandat**

Formålet for dette besøket - som var mitt 4. besøk - var - sammen med NCCSLs generalsekretær Ebenezer Joseph - å besøke kirkene i de nordlige og nordøstlige delene av landet; dvs de deler hvor tamilene utgjør befolkningsflertallet, og som det nå skal forhandles fram en politisk løsning for. Man ønsket på nært hold å få en bedre forståelse for hva som er situasjonen for sivilbefolkningen etter våpenhvilen/Memorandum of Understanding (MOU) og dermed et klarere bilde av kirkenes oppgave og rolle.

Den bredere bakgrunn for besøket var NCCSLs ønske om å utnytte det "nye rom" - den nye mobilitet som MOU har skapt - til raskt å komme i gang med samtaler mellom NCCSL og lokale prester og andre - samtaler mellom medarbeidere som har hatt vanskelig for å møtes hverandre på grunn av krigshandlingene. Et viktig formål for NCCSLs generalsekretær var derfor å komme rundt til viktige kirkeledere og samarbeidspartnere for samtaler om situasjonen og for å fremme tiltak som kan støtte fredsprosessen, med undertegnede som samtalepartner .

Utenriksdepartementet og den norske ambassaden i Colombo var varslet om besøket. Deres råd var at vi understreket besøkets kirkelige art så sterkt vi kunne samt å gi besøket en "lav profil". NCCSL hadde kommunisert dette videre til de kirker som skulle få besøk, på en forbilledlig måte.

Det ble tidlig klart at en viktig oppgave for meg var å bidra til å styrke håpet om varig og rettferdig fred, gi hjelp til å se hvordan utviklingen raskt har utviklet seg til det bedre og at freden og rettferdigheten kan være på veg. NCCSL ønsket klart at jeg skulle bidra med refleksjon og innspill som ga hjelp til å se de håpsteget som ligger i den situasjonen som MOU har skapt. Dette var en takknemlig men samtidig vanskelig oppgave, da det er særdeles viktig

å ta den uro og frykt for at prosessen skal stoppe opp og partene gå tilbake til krigen som også næres på lokalplanet, på alvor.

Ved besøkets avslutning evaluerte NCCSLs generalsekretær og jeg det slik at det like mye var han som hadde gjennomført en rundreise til sine medlemskirker i dette området med meg som en aktiv lyttende, spørrende og kommenterende partner som det var jeg som hadde besøkt kirkene med NCCSL som guide og døråpner. Dette ser jeg på som et positivt uttrykk for at besøket var av gjensidig nytte, og også et lovende tegn for det påbegynte partnerskapet mellom kirkene og buddhistene i Sri Lanka og i Norge.

#### **4. Kirkene i nord og nordøst - kort presentasjon**

Jeg sitter igjen med et meget oppmuntrende inntrykk etter møtet med kirkene i denne delen av landet. De utgjør levende menigheter på tross av at de ikke representerer mer enn ca. 10% av befolkningen. På landsbasis er det ca. 7 % kristne. Som folk flest i nord, er de aller fleste kristne her tamiler.

Den katolske kirke er også den største i nord, men her fulgt av Church of South India (CSI), den anglikanske kirke og metodistkirken. CSI er en kirke som utelukkende arbeider blant tamiler, og kan dermed knapt kalles en nasjonal kirke. Denne kirken står LTTE meget nær, for nær kan en høre flere mene. De tre andre kirkene er klarere nasjonale kirker med tamilske menigheter i nord, singalesiske menigheter i sør og blandede menigheter i øst. Dette gjør dem til interessante aktører i det langsiktige forsoningsarbeidet.

Om kirkene ikke er numerisk store, er de klart en sosial kraft i nord og øst, først og fremst ved sin infrastruktur med kirkebygninger, skoler, internat og barnehjem. Og prestene er med sin utdannelse klare "lokale ledere". Alle prestene jeg traff var svært engasjert av det som nå skjer og kjente MOU godt og dermed også folks oppfatninger av og klager på den.

Det er min oppfatning at det fins en klar vilje blant kirkenes lederskap i nord og nordøst til å sette sine ressurser (først og fremst prestene og evangelistene) inn i arbeidet med å støtte opp under fredsprosessen. Dette skjer allerede og gjelder både på kortere og lengre sikt. Vårt besøk bidro i seg selv til denne retningen. Å lytte til deres røst bør derfor være svært viktig for dem som er engasjert i å fange opp "signaler fra bakken". Også i dette perspektiv får kontakten mellom NCCSL og kirkene i Norge /Mellomkirkelig råd mening fordi vi kan være med på å viderebringe disse signalene til dem som er engasjert i fredsprosessen på norsk side.

#### **5. Reiserute**

2 dager i Trincomalae  
1 dage i Vavuniya  
1 dag i Mullaitivu  
1 dag i Kilinochi  
2 dager i Jaffna by

#### **6. Memorandum of Understanding (MOU) -hva hørtes**

Prestene og vanlige folk i hele området bekreftet med tydelighet at MOU har brakt folket inn i en helt ny situasjon. En kunne peke på flere positive konsekvenser for vanlige folk. Og en så at flere av dem har perspektiver som peker framover mot en endelig fredsslutning mellom partene på en måte som imøtekommer de grunnleggende verdiene som har motivert den 20 år lange militære frigjøringskampen som LTTE har ført på deres vegne.

Dette handler bl.a. om følgende:

A9-hovedvegen gjennom de krigsherjede områdene under LTTE-kontroll til Jaffna by er nå åpen, og alle kan reise begge veger. Det gjøres også i økende grad, de siste tallene vi hørte for månedsskiftet mai/juni var 5.500 pr. dag. Folk som har vært atskilt av krig i årevis, besøker nå hverandre.

Tilgangen på varer har økt betraktelig ettersom restriksjonene på nesten alle varer nå er opphevet. Har man penger, kan man kjøpe. Men det er jo lite penger blant folk.

Både regjeringen og LTTE har gitt beskjed om at de internt fordrevne flyktingene kan vende tilbake til sine hjem og landsbyer på Jaffna halvøya og til Vanni. Kirkene bekreftet at budskapet er hørt, men var svært opptatt av å forklare og vise meg hvorfor en slik tilbakevending for tiden i praksis er svært vanskelig og en ikke særlig realistisk politikk.

Kirkene bekrefter videre at MOU har skapt en noe mer avslappet atmosfære i Vanni. Men det hersker fremdeles mistanke og frykt. Behovet for ulike tillitsbyggende tiltak er klart tilstede, og kirkene ser en oppgave og vil søke å gjøre små ting.

Jeg hørte også om frustrasjoner :

Folk synes at endringene til det bedre skjer for sakte. Dette er fra en side sett ikke overraskende å høre. På dette punkt gjorde jeg en tankevekkende oppdagelse. Den frustrasjonen du søker å imøtekomme ved å minne dem på at det faktisk også er mulig å se at det går fort framover, blir bare større når gapet mellom det de selv opplever og den offisielle retorikken er stor.

De lokale kirkene er her i en nøkkelposisjon. De vil gjerne bidra til at folk holder fast på det lengre perspektivet og endringsprosesser og å gi hjelp til å skille viktig fra mindre viktig.

I noen NGO-miljøer, blant annet i Vavuniya, møtte jeg veldig sterk frustrasjon over det de kalte mangelfull åpenhet og folkelig deltakelse i de politiske prosessene generelt og oppfølgingen og implementeringen av MOU spesielt. For noen av disse kritikerne innebar dette at de var grunnleggende skeptisk til hele prosessens bærekraft.

I kirkene hørte jeg ikke denne kritikken så skarpt formulert, men den er åpenbart der også, blant annet i Vavuniya og i Jaffna by. Og det var viktig for dem å vite at jeg som nordmann hørte denne kritikken.

Selv om A9 er åpen, er det bygd opp et omfattende kontrollsystem av de reisende både på sør- og nordgående. Lange køer og timevis venting skaper naturlig nok irritasjoner. Når det gjelder profesjonalitet sto regjeringshærens kontroll fram som vennlig, smidig og godt organisert sammenlignet med LTTE-kontrollen som har et betydelig forbedringspotensiale!

Et mer kuriøst trekk - dog legges det selvsagt merke til - er at LTTE-kadrene slipper enkelt og raskt igjennom - også regjeringshærens kontrollposter.

Et element i MOU som vi stadig hørte påklaget, var den mangelfulle tilbaketrekning av militært personell og utstyr fra religiøse bygninger som skal skje i henhold til MOU. Dette er tydelig et omfattende problem som blant annet krever at det gis økonomisk bistand til den enkelte militære kommandør slik at han har råd til å flytte sine soldater. Så lenge han trenger økonomi til å flytte inn andre steder med sine installasjoner, blir han værende med sine menn. Spørsmålet ble reist både fra kirkeledere, fra representanter for hindupresteskapet i Jaffna og i samtaler jeg hadde med Ven Bellanvilla i Colombo.



Det er viktig å være klar over at dette ikke bare er et spørsmål om på å få bygninger tilbake for å kunne ta dem i bruk til det de opprinnelig var bestemt for. I det hele ligger en grunnleggende følelse av at religion er blitt trukket inn i konflikten på denne måten, noe som er svært uheldig. At denne bekymring deles av representanter for alle de fire religionene i landet, ser NCCSL og jeg på som et viktig signal om at det er grunnlag for et sterkere interfaith engasjement for fred. Det gir grunnlag for å arbeide sammen for å finne praktiske løsninger fra sak til sak, og ikke minst å finne sammen i et advocacy for at hellige steder skal ha en bedre beskyttelse i konflikter enn det konflikten på Sri Lanka har maktet å gi dem.

## 7. De internt fordrevne flyktingene

Det første som slår en- når en har fordøyd det meget store antall mennesker vi snakker om- er kompleksiteten i situasjonen. Ulike grupper er uprooted til ulike tider i løpet av de vel 20 årene av ulike årsaker – og flere ganger.

Og nå skal de tilbake til sine hjem. Her er noen små glimt fra deres hverdag:

Vi besøkte fire flyktingeleirer og såkalte Welfare-Centers.

I Nitevele nord for Trincolalae møtte vi en gruppe på 50 flyktinger som var kommet til en provisorisk flyktingeleir for 14 dager siden. Dit var de kommet etter 10 års opphold i sentrale deler av Vanni. LTTE hadde sagt de skulle reise hjem og hadde vært behjelpelig med transport. Men Nitevele var ikke deres hjem. De hus de hadde blitt fordrevet fra i Trincomale var ikke lenger tilgjengelig for dem. Dette var åpenbart en gruppe som var svært vanskeligstilt. Det var lite mat og klær, og det hadde vært noe underernæring i området i Vanni hvor de kom fra. De klagde over mangelfull helsemessig oppfølging. De visste om flere familier som var på veg. De klagde over manglende trygghet på vegene rundt Trincomalae siden de var vant til å bevege seg friere i Vanni. De forsto ikke poenget med hærens soldater og vegsperringene i nærheten av leiren "siden det jo nå var fred"

Et såkalt Welfare Centre – Alles Garden- i nærheten, var fullt av folk. Det var ingen som hadde hørt at det skulle bygges ned/tømmes. Ingen trodde det var mulig å få folk til å reise derfra.

Hadde eksistert i 10-12 år. Mange var fordrevet fra nabolaget hvor hæren hadde base under krigshandlingene. Dersom hæren reiste bort derimot, ville man selvsagt heller søke hjem enn å fortsette å bo i et slikt senter. Dette senteret hadde et klart innslag av LTTE-kadre, men uten at de vi snakket med ville gjøre noe problem ut av det.

I samtaler med menneskene her hørte jeg også klar glede over at krigshandlingene var stanset, forhåpninger for fremtiden og vilje til å akseptere framforhandlede løsninger og til å leve sammen. Men jeg hørte også frykt for hva som vil skje dersom fredsprosessen ikke lykkes.

I Trincomalae besøkte vi også en liten flyktingeleir med muslimer – Jinnanagar - som var fordrevet fra Jaffa i 1990-91. De holdt til i to store utbrente varehus i byen. Representanten her var mer pessimistisk og mente å se tegn på at framgangen i fredsprosessen var i ferd med å forvitte. Han understreket at muslimene ønsket å leve i fred med singaleserne og buddhistene selv om en buddhistmunk hadde vært svært aktiv i fordrivelsen av dem.

Vi brukte nesten en hel dag i de såkalte "border villages" nord for Trincomalae. Dette er landsbyer som er "artificially separated" på grunn av krigen. I dag bor det ingen tamiler her. Noen av landsbyene er muslimske. I dette området møtte vi en meget spesiell militærbrigader som med utgangspunkt i den permanente forlegningen drev et velferdsarbeid i samarbeid med skolene og metodistkirken. Han hadde skaffet penger til å gjenbosette 25 muslimske familier og nå arbeidet de på å gjenbosette 25 tamilske familier. Brigaderen garanterer deres sikkerhet.

De singalesiske landsbyene ønsket alt dette velkommen. De singalesiske lærerne ga uttrykk for at de ikke var bekymret for engang å kanskje bli innlemmet i en tamilsk homeland. I dette unike lokale forsoningssamarbeidet har Metodistkirken begynte å sende grupper av ungdom på besøk til hverandre. Dagen etter vårt besøk skulle en gruppe singalesiske barn på 2 dagers besøk til en muslimsk landsby. Da to av barna manglet skoleuniform og derfor ikke ville være med, ble dette ordnet på stedet i et handlingskraftig samarbeid mellom kirken, rektor og brigaderen!

I Mullaitivo vender noen muslimer tilbake fra flyktningetilværelse lenger nord. Virker godt organisert og får hjelp. Dette registreres av tamiler som også har vedt tilbake til dette området, men som ikke får samme hjelp. Vi besøkte en slik familie: "Jeg liker dem dårlig. Det var deres oppførsel her i området som fikk meg til å slutte meg til kampen for 10 år siden". I dette området er det at NCCSL ønsker å lage et resettlement -pilotprosjekt med utgangspunkt i behovet for forsoning og "healing of memories".

I ruinene til den gamle muslimske skolen i Jaffna møtte over 100 menn fram for å fortelle oss sin historie. De var de siste ukene og dagene kommet tilbake til Jaffna fra Puttalam området på vestkysten dit de ble sendt i eksil av LTTE da de prøvde å erobre Jaffna tidlig på 90-tallet. 3500 hus ble frarømt innen 24 timer.

Nå hadde LTTE ønsket dem velkommen tilbake. De aller fleste var kommet for å undersøke om det var mulig å leve der. 15 av dem hadde tatt med seg sine familier. Så får de høre at de ikke vil få tillatelse å gjenoppta sin tradisjonelle handelsvirksomhet, blant annet skrapjernhandel. Slik de så det, betydde det en effektiv krok på døra for gjenbosetting. Flere sa; "Vi må reise tilbake i morgen og fortelle at det ikke er mulig for oss å komme til Jaffna likevel".

I Vavunya besøkte vi et annet- og mye større Welfare Centre. De vi snakket med hadde fått valget mellom å vende tilbake til sitt område i Trincomalae og et nytt område lenger nord i Vanni hvor det var trygt for landminer. Dette valget var for vanskelig for kvinnen og hun ville derfor bli boende.

Vårt klare inntrykk er at det foreløpig ikke skjer resettlement av stort omfang. Årsakene er mange og komplekse. De politiske prosessene som vil muliggjøre /få fart i en slik utvikling er også kommet for kort. Følgende stikkord er viktige:

Oppmuntring /støtte til de som allerede nå våger å bryte opp fra leire/sentra.

Kirkelig deltakelse i motivasjonsarbeidet

Bedring av sikkerhetssituasjonen/"avmilitarisering" av nabolagene

Tillitsbyggende tiltak mellom gruppene bør støttes.

I en samtale vi hadde med provinsmyndighetene i Vavunya var det tydelig resettlement var prioritert nr. 1 og at man mer enn gjerne så at kirkene tok medansvar for å gjenbosette mennesker til et spesielt område - som en del av myndighetenes totale plan. Det hørtes ut som man ikke var innstilt på å vise veldig stor forståelse for flyktninger som fikk tilbud om å flytte ut av Welfare -sentrene, men som vegret seg. De viktigste lokale NGO der på dette området var Siva Lanka Foundation og Rural development Foundation.

## 8. Utfordringene til LTTE

I kirkelige kretser hørte jeg overalt en klar bevissthet om nødvendigheten av at LTTE gjennomgår en omfattende endringsprosess, og at dette ikke vil bli noen enkel sak for dem å gjennomføre. De skal nå omstilles fra "ruling by the gun" til "ruling through democratic

means". Man innser at det også vil ta tid, og mer tid enn den tålmodighet mange kanskje kan forventes å ha. Vi hørte folk si: "LTT as guardians, YES, but as rulers; NO".

Å reise gjennom LTTE -kontrollerte områder ga oss en klar følelse av at her har de virkelig kontroll. Det militære nærvær var overraskende lite, stort sett usynlig. Kun i Mullaitivo patruljerte LTTE-kadrene gater.

Deres nærvær er likevel meget omfattende. Kontorene de har opprettet i Kilinochi og Mullaitivo er fulle av folk. Kadrene kan ses på sykkel de fleste steder. Overvåkningstjenestens nærvær overrasket de lokale besøkende og antas å være svært godt utbygd.

Disiplinen innad i LTTE er fremdeles meget hard sier mine kilder. "Se hvordan de unge guttene og jentene arbeider hardt for å avansere" De som vil forlate organisasjonen må gjennom en periode som anses som "straffeperiode" på folkemunne. Noen lokale prester fortalte om dårlige erfaringer med å ta imot avhoppere fra LTTE og overgi dem til regjeringens såkalte omskoleringsprogram. Dette medførte problemer med LTTE i en slik grad at kirker nå ikke tar imot slike henvendelser lenger.

Når det gjelder de såkalte "pengeinnsamlingene"/"skattleggingen" i Vanni ble det sagt at det fikk til velferdstiltak. En av prestene sa at han hadde fått beskjed om at dette nå ikke lenger ville gjelde ham.

Spørsmålet om rekruttering av barnesoldater ble kommentert av mange. Selv ledende kirkerepresentanter sier at problemet er blant annet at barna melder seg frivillig. Lokale politiske ledere understreket for oss at de ikke gir kamptrening til barn under 18 år. Men slike får hva de kaller "basiskunnskaper". På spørsmål hva det er var svaret "matematikk, science, språk (tamil/engelsk) og ideologi/frigjøringens historie."

Et kjempeutfordring for de kommende unge slekter er å få et realistisk forhold til de 17 600 soldatene som ligger på de store martyrkirkegårdene i Vanni. Vi så tre av dem. Du kan ikke unngå dem fordi vegen går midt igjennom kirkegården. De vil trolig bli nasjonale valfartssteder .

De vi snakket med bekreftet at atmosfæren i Vanni nå er åpnere. En kan høre åpen kritikk av LTTE som f.eks. fra gutten på bensinstasjonen i Mullaitivo som hevdet at de høye bensinprisene der skyldes "dem". Prester med langvarig kontakt med LTTE-ledelsen sier også bestemt at organisasjonen i dag er åpnere enn for 4-5 år siden.

Fra samtalene med LTTE sitter vi igjen med et bestemt inntrykk av at de mener seg i stand til å ta seg av alle behov og problemer som er i innenfor det området de kontrollerer. Det være seg rydding av landminer, resettlement av internt fordrevne flyktninger og langsiktig bistandsarbeid - forutsatt at de tilføres midler utenfra.

Pluralisme og menneskerettigheter er to stikkord for de viktigste utfordringene til LTTE. Representanter for NGOs i Vanni og representanter for Centre for Policy Alternatives(CPA) i Colombo talte sterkt og overbevisende om at disse spørsmålene må reises jo før jo heller. De tror ikke på de som sier at "det er for tidlig å snakke med LTTE om menneskerettigheter". Avgjørende er måten det gjøres på og hvilket innsteg og perspektiv man har. Det bør skje med begge partene for øye og med en helhetlig tilnærming til rettighetene hvor de kollektive, nasjonale, sosiale og økonomiske rettigheter står sammen med de individuelle. Slik - og trolig bare slik - har en mulighet til å nå fram.

## 9. Religionens rolle

Besøket ga anledning til nok en gang å ha samtaler med representanter for alle de tre andre religionene i landet; buddhister, hinduer og muslimer. Fra alle hørtes samme hovedbudskap: Landet trenger fred. Og religionene trenger fred for å kunne virke fritt og gi folk det de trenger. Fra alle hørtes glede over våpenhvilen og MOU, og over det man så langt kjenner til av opplegg for de kommende forhandlingene.

Gjennom samtaler med buddhistene ble det beklaget at det fins en betydelig gruppe munkesom arbeider intenst for at hele prosessen skal strande. Det ble understreket at også disse ønsker fred, men de er uenige i det opplegget som nå søkes realisert.

Congress of Religion spiller en stadig viktigere rolle som en nasjonal plattform for freds- og forsoningsinitiativ på inter-faith-grunnlag. Man har hatt møter med statsministeren og venter på avtale med landets president. Denne uken møtes trolig en gruppe fra dem og JVP-ledere. Congress of Religion-plattformen oppfattes som den naturlige inter-religiøse arena for alle som vil være på denne, inkludert den katolske kirke. Det er NCCSL som koordinerer dette nettverket. Denne plattformen bør vi fortsette å støtte.

Besøket i Jaffna by muliggjorde en interessant samtale med ledere for byens hinduistiske grupperinger. De bekreftet at de står kirkene nær i kraft av felles tamilsk identitet og språk. De gir uttrykk for bekymring over det de kaller "omvendelsesvirksomhet" fra kristne grupper og menigheter.

Kirkelederne i Jaffna bekrefter på sin side at det er spenninger knyttet til dette spørsmålet, dels fordi noen av de gruppene det gjelder, arbeider på en slik måte at de vokser ved å tiltrekke seg folk i nabolaget. Og dels fordi karismatiske grupper er i ferd med å benytte den nye åpenheten til å "misjonere Jaffna". Kirkene i NCCSL ser behov for å avklare sin policy og vil trolig søke å lage enkle retningslinjer hvor "un-ethical conversions" nedfelles.

Hinduene i Jaffna var opptatt av å formidle til oss at de ikke var imot at buddhistene kom og slo seg ned i byen og tok i bruk det nyrestaurerte tempelet. I dag betjenes det av én munk, og det er kun militært personell som er menighet.

Ellers var både hindu- og buddhistrepresentantene opptatt av at folks verdigrunnlag var i forfall som følge av krigen. I samtalene lanserte de overfor oss idéen om å tilby de to partene i konflikten en konferanse med tema: "Religionenes betydning for utviklingen av Sri Lanka". Konferansen kunne være nasjonal eller på provinsnivå. Man mente imidlertid at en internasjonal instans måtte inn og være arrangør, da lokale instanser ville bli sett på som "biased".

Videre snakket man i Jaffna by også om at hinduer og kristne inviterte buddhister til Jaffna for samtaler om regionens framtid og behov for religiøs og etnisk sameksistens.

I Jaffna hørte vi flere som talte med stor bekymring om den økologiske katastrofen som krigshandlingene har påført store områder med palmyra-trær.

## 10. Avslutning

Jeg har valgt ikke å avslutte denne rapporten med konkrete anbefalinger verken til den ene eller den andre av MKRs samarbeidspartnere. Rapporten vil bli drøftet i møter med flere av dem hvor ting som ikke er nedskrevet også vil bli brakt fram for drøfting og dialog. Først på et noe senere tidspunkt vil det være naturlig å legge fram mer konkrete planer for hvordan samarbeidet mellom religioner og kirker i Norge og Sri Lanka bør utvikle seg.

Oslo 13.6.02

Kopi : Norsk Felleskirkelig plattform for fred og forsoning  
Ambassadør Jon Westborg  
Spesialrådgiver Erik Solheim



This document was meade upon request from partners who wanted to know how the churches in Norway and in Sri Lanka got involved in their accompaniement for peace and reconciliation in Sri Lanka.

Update 1th march 2003

## **The Norwegian Interfaith Partnership Platform for Peace in Sri Lanka.**

### **The beginning**

In July 2000 a letter was sent from World Council of Churches (WCC) International Relations desk to Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations requesting us to engage in a dialogue with Sri Lankas churches on their involvement in the peace process that was `then emerging.

The letter referred to consultations in Sri Lanka involving,among others, the Norwegian Ambassador. We responded promptly to the letter enclosing a welcoming letter from Church of Norway. This, because an initiative was already in progress to send a letter of invitation to National Christian Conference of Sri Lanka (NCCSL) for such a dialogue.

In August 2000 , Church of Norway received a delegation of two person, NCCSL gen.secretary Ebenezer Joseph and Mr. Rohan Edrisinghe from Centre for Policy Alternatives(CPA) in Sri Lanka.

Parallel to the opening of this dialogue, the Catholic Church/Caritas Norway were already engaged in supporting the peace education programs of SEDEC(Sri Lanka Catholic Bishops Conference Commission on Peace).This was from the very start seen as a component of this dialogue. This opening dialogue and also visits to Norway from Sri Lankan Catholic Bishops helped further define what we were aiming at; accompaniment of the churches in Sri Lanka in the peace process through establishing new relations between NCCSL and Church of Norway and through strengthening the already existing relations on the Catholic side.

From the beginning of the dialogue with Sri Lankas religious representatives, the need to address the opposition from parts of the Sri Lankan Buddhist community was strongly underlined . This led to the invitation of the Buddhist Federation of Norway to be a partner and join the creation of the partnership platform for peace.

### **Aims and objectives**

The primary objective of the Norwegian Interfaith Partnership Platform for Peace in Sri Lanka is to help the development of a broad interfaith peace and reconciliation platform in Sri Lanka to support a just and negotiated settlement between the Government and LTTE .

To achieve this we will:

- build on the relationships already established between NCCSL and Church of Norway, SEDEC and Caritas Norway, The Buddhist Federation of Norway and Buddhist clergies in Sri Lanka
- To include new members in the Norwegian Interfaith Partnership Platform to reach other relevant Sri Lankan religious groups/organisations working for peace.

- Together with our local partners, on bilateral, and whenever appropriate and feasible on joint basis, to plan and implement activities that promote peace and reconciliation.
- In all peace activities work towards interfaith participation

### **Working structure**

The Norwegian Interfaith Partnership Platform for Peace in Sri Lanka reports to the Norwegian Ecumenical Platform for Peace and Reconciliation (NEPAR) in which both Church of Norway and the Caritas are among the members.

### **Initiatives and activities**

The Norwegian interfaith initiative has –in coordination with NCCSL and on initiatives from Catholic Bishops and Buddhist monks in Sri Lanka- engaged in various projects where financial assistance for them from the Norwegian Ministry of Foreign Affairs and from the Norwegian Embassy in Colombo has been sought.

Based on visits and discussions the following plan was agreed upon in January 2001:

#### **A. Capacity building for peacemaking**

A Workshop on "Strengthening the peace building capacity of the churches" was implemented in January 2002 in Colombo with more than 30 NCCSL church leaders from the national, regional, local level as well as NCCSL staff participating. This workshop was conducted with input from SEDEC peace and reconciliation program and two international enablers (Norway and India) and proposed a Draft plan for NCCSL Peace and Reconciliation Program. This plan has been adjusted and adopted as the working plan of the NCCSL.

#### **B. Capacity building for inter-faith cooperation**

Congress of Religions – a Sri Lankan interfaith network- was targeted. The group consists of prominent representatives from the Buddhist, Muslim, Hindu and Christian communities. Its purpose is "to build a peaceful society and foster National Unity based on the moral principles and core values of all major religions in Sri Lanka". The General Secretary of NCCSL is the coordinator of the group. Discussion are continuously conducted as to how best support their work.

#### **C. International Conference on "Buddhism and conflict in Sri Lanka"**

This conference was held at the Bath Spa University College in UK June 28-30 2002 and organized by UK Association for Buddhist Studies with the Buddhist Federation of Norway as the back player. 15 Buddhist clergy from Sri Lanka participated together with app. 35 international academics and scholars with knowledge of Sri Lanka Buddhism. A book with the conference papers in Sinhalese is published in Colombo in December 2002.

#### **D. Visit to Norway by Buddhist monks**

To invite leading Buddhist clergy to visit Norway was another initiative taken in the Norwegian group. In September 2002 a prominent Buddhist clergy visited Norway on the invitation of the Buddhist Federation of Norway.



### **E. Advocacy and prayer**

In May 2002 Stig Utne and Ebenezer Joseph were invited to Geneva to brief WCC Gen. Sec. Konrad Raiser on the accompaniment.

At the World Council of Churches (WCC) Central Committee meeting in August/September 2002 the WCC

*"Urged the ecumenical community to pray for, encourage and provide solidarity support to The National Council of Churches in Sri Lanka and Church of Norway in their joint efforts to build awareness and mobilise support for the peace process"*

At the WCC Executive Meeting 18-21 February 2003 in Bossey, the Committee *"expresses its appreciation for the consistent cooperative efforts of the National Christian Council of Sri Lanka and Church of Norway, Council on Ecumenical and International relations..."*

The churches in Sri Lanka and Norway as well as the Buddhist Federation of Norway are encouraged by this ecumenical acknowledgment and are committed to deepen their relations as well as widening it towards the initiatives of the wider ecumenical movements in supporting Sri Lanka's path towards a just and lasting peace and reconciliation.

